

Energisystem
Jenny Ivner, 08-677 25 72
jenny.ivner@energiforetagen.se

KN2024/01751
kn.remissvar@regeringskansliet.se
kn.e.remissvar@regeringskansliet.se

Remissvar angående Hållbarhetskriterier för vissa bränslen och en ny reduktionsplikt

Energiföretagen Sverige samlar och ger röst åt omkring 400 företag som producerar, distribuerar, säljer och lagrar energi. Vårt mål är att utifrån kunskap, en helhetssyn på energisystemet och i samverkan med vår omgivning, utveckla energibranschen – till nytta för alla.

Sammanfattning

Energiföretagen Sverige ser att en ökad regelbörda för bibränslen riskerar att leda till sämre tillgång på bibränsle och därmed också påverka Sveriges konkurrenskraft och energiförsörjning negativt. De regler som föreslås behöver vara tydligt definierade så att det inte råder någon osäkerhet kring reglernas omfattning och aktörernas ansvar på ett sätt som riskerar att hämma utvecklingen mot fossilfrihet.

Energiföretagen Sverige ställer sig positiva till att el kan ingå i den ändrade reduktionsplikten och förordar att teknikneutralitet ska prägla reduktionsplikten. Energiföretagen ser också att ändrade skatter skulle kunna påskynda elektrifieringen av transportsektorn. Energiföretagen är också positiva till att tillgänglig restvärme från datorhallar synliggörs.

Tillkommande administration som åläggs företagen behöver minimeras och förenklas. Då många nya (mindre) företag kommer omfattas och regler inte bör träffa någon aktör retroaktivt föreslås att ansvariga myndigheter tar fram vägledning i god tid, utbildningar genomförs och att tillräckliga övergångsperioder tillämpas.

Synpunkter på författningsförslag gällande genomförande av förnybartdirektivet

Fjärrvärmens i Sverige är till stor del förnybar och har en hög andel restvärme och har en mycket viktig roll i det svenska energisystemet. Merparten av energin i fjärrvärmesystemen kommer från bibränslen. Biobränslen har därför en bärande roll i det svenska energisystemet. Energiföretagen Sveriges remissvar tar sin utgångspunkt i detta faktum och vill därmed överlämna nedanstående synpunkter.

Den totala regleringsbördan och nya särkrav hotar försörjningstryggheten

Sett ur ett försörjningstrygghetsperspektiv behöver uttaget av restprodukter från skogen för energjämdamål öka, inte minska. Men det totala trycket av kommande

implementering av lagstiftningar gällande skogen och biobränslen genom avskogningsförordningen, naturrestaureringslagen och ökade krav på nettoupptag av växthusgaser från markanvändning riskerar att leda till minskade incitament för skogsägare och skogsindustri att leverera biomassa till energiändamål. Energiföretagen menar att biobränslets roll för försörjningstryggheten måste väga tungt i vägledningar och lagstiftning och inte innebära särkrav för just biobränslen.

Förslag för en smidig övergång

Promemorian innehåller ett flertal nya regler som innebär att helt nya typer av företag omfattas av olika krav på rapportering. Energiföretagen Sverige ger följande medskick för att underlätta övergången till de nya kraven:

En (1) ingång in till myndigheterna gällande information om skogsråvarans ursprung och krav på rapportering. Ansvariga myndigheter bör samordna tillsyn och förenkla information, praxis och regler, så att de företag som berörs kan få enkel och likvärdig information och minskad administration – oavsett om de räknas som skogs- eller energiföretag. Om möjligt bör tillsynen samordnas vid en myndighet för att undvika dubbel tillsyn med dubbel reglering av kraven. En samordning begränsar även den totala arbetsbördan för myndigheterna.

Förbered målgruppen genom att publicera vägledningar och genomföra utbildningar i god tid innan rapportering ska göras.

Minimera administrationen genom att utnyttja befintliga system och redan erhållna hållbarhetsbesked, ta fram och tillåt användning av normalvärden och ge möjlighet att samrapportera små anläggningar. Se exempel nedan:

1.4 Förslag till lag om ändring i lagen (2010:598) om hållbarhetskriterier för vissa bränslen

Energiföretagens beräkningar visar att krav på klimatbesparingar för biogena avfall från verksamheter (exempelvis returträflis och andra typer av biogent avfall som SRF (Solid Recovered Fuels)) alltid kommer att uppfyllas med beaktande av de förutsättningar som råder i branschen. Denna slutsats är baserad på analyser där vi har använt rimligt långa transporter från Norge med lastbil samt en kombination av båt- och lastbilstransporter från flera andra länder. I dessa beräkningar har vi även tagit höjd för att lastbilarna kör tomma tillbaka och ändå kommit fram till att anläggningen klarar krav på utsläppsminskningar motsvarande minst 80 procent jämfört med den fossila motsvarigheten. Med anledning av ovanstående anser vi att det är nödvändigt att Energimyndigheten tar fram normalvärden för biogent avfall från verksamheter för att underlätta administrationen. Alternativet att varje anläggning gör egna beräkningar är inte kostnadseffektiv varken för energiföretag eller samhällsmässigt.

Tillämpa en tillräckligt lång övergångsperiod så att nya aktörer hinner lära sig nya system, bränsle som redan finns i lager hinner omsättas och så att även de med brutet räkenskapsår hinner anpassa sina system. Beslut om ekonomiskt stöd som fattats innan ikraftträdandet ska heller inte ändras retroaktivt.

Förenkla svårläst text

I direktivet förekommer korsreferenser mellan stycken i artiklarna och mellan artiklarna, vilket gör texten svårläst och svårtolkad. Ett exempel är Kap 2, §12, som innehåller referens till tre andra paragrafer. Med tanke på att ett stort antal helt nya aktörer kommer att träffas av kraven i lagen om hållbarhetskriterier förordas att texterna i paragraferna renodlas så att de går att läsa och förstå var och en för sig.

3.2 Förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung och 3.3 Återvunna kolbränslen

Otydligt vad som gäller för bränsle med återvunnen kol av blandat ursprung

Återvunna kolbränslen definieras som "flytande och gasformiga bränslen som produceras från flytande eller fast avfall av icke-förnybart ursprung som inte lämpar sig för materialåtervinning (---)". Det innebär att kolbränslen som tillverkas efter koldioxidinfångning från förbränning av fossila delen av avfall omfattas av definitionen och därmed är undantagna från kravet på hållbarhetsbesked. Avfall som behandlas genom förbränning innehåller dock i praktiken en blandning av kol med fossilt och biogent ursprung som blandas i rökgaserna och därmed kommer även återvunna kolbränslen som tillverkas efter koldioxidinfångning från avfallsbehandling att göra det. Allokering och regler kring fossil och biogen andel i dessa bränslen behöver tydliggöras. Definition av var produktionskedjan börjar måste överensstämma med definitionerna av vilken el som får räknas som hållbar.

Regler för produktion av förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung

Energiföretagen delar regeringens uppfattning att vätgas har en nyckelroll i Sverige i omställningen till fossilfria processer i industrin. Det är viktigt att regelverket anpassas för att underlätta sektorskopplingar som möjliggörs via en expansion av den fossilfria vätgasproduktionen respektive användningen. Det handlar om såväl användning av spillvärme som infångande av biogen koldioxid för produktion av så kallade e-bränslen. Energiföretagen välkomnar att samma definition föreslås användas för all användning och inte bara för drivmedel. På motsvarande sätt är det positivt att samma praxis används vid hållbarhetsbesked som för rapportering som sker idag för andra bränslen för att undvika särlösningar och i stället möjliggöra användning av befintliga system. Energiföretagen anser att det är lämpligt att föreskrifter om fastställande av andelen förnybar el vid produktion av bränslen av icke-biologiskt ursprung kan göras via föreskrifter på myndighetsnivå och förordar att uppgiften läggs på Energimyndigheten. Energiföretagen anser att det saknas en konkret plan för hur Sverige ska uppfylla delmålet om förnybara bränslen av icke-biologiskt ursprung 2030 som krävs i förnybartdirektivet, en sådan svensk strategi bör tas fram och presenteras snarast.

3.4 Fler anläggningar som producerar el, värme och kyla ska uppfylla hållbarhetskriterierna och 3.5 Krav på minskade växthusgasutsläpp

Administrativa krav på en rimlig nivå

Energiföretagen understryker vikten av att kraven på kontrollsystemen för de nya anläggningarna som omfattas av krav hålls på en rimlig administrativ nivå och tar hänsyn till att en aktör kan ha många små anläggningar eller att det kan vara en mycket liten organisation som hanterar en enskild anläggning. Både för dem som ska rapportera och för tillsynsmyndigheten riskerar den ökade mängden data att hantera bli mycket kostsam i förhållande till anläggningarnas produktion.

Tillsynsmyndigheten bör därför överväga förenklade system med användning av normalvärden och möjlighet att redovisa anläggningar på gruppnivå.

Regelverken bör inte öka administrationen för företag som äger mycket små produktionsanläggningar i flera kommuner. Gällande definitionen av sammanlagd installerad effekt vid gränsen 7,5 MW bör man beakta lokalisering av produktionsanläggningar, det vill säga att regler som gemensam skorsten ska gälla för definitionen av en 7,5 MW anläggning.

Tydliggör genomförandet för anläggningar som inte ingår i handeln med utsläppsrätter

För anläggningar större än 20 MW är hållbarhetsbeskedet nödvändigt för att ingå i utsläppshandeln (EU ETS). De nya anläggningarna som omfattas ingår inte i utsläppshandeln från och med den 1 januari 2026, i och med beslutet i maj om slopad opt-in av anläggningar under 20 MW och exkluderingen av många bioenergianläggningar på grund av den så kallade 95-procents-regeln. Det är viktigt att undvika extra krav för dessa anläggningar utöver det som krävs av Förnybartdirektivet och att genomförandet blir så enkelt som möjligt. Det är också viktigt att det inte uppstår nya gränsdragningsfrågor i och med införandet av ETS2-systemet 2027.

3.6 Nya markkriterier

Säkerställ att Sverige blir ett A-land

Energiföretagen understryker vikten av att Sverige ska vara A-land och vikten av att klassningen som A-land ska leda till en minimering av administrativa pålagor. Till exempel bör EU Kommissionens register på länder som klassificerats som A-land utformas så att det kan användas för att bedöma leverantörer. Handel med A-länder bör kunna göras utan extra certifieringar eller andra administrativa insatser.

Definitionerna på urskog, gammal skog, och marker med hög biologisk mångfald behöver tydliggöras

Energiföretagen anser att det är av vikt att ansvariga myndigheter hittar gemensamma, stringenta och transparenta definitioner på urskog och gammal skog (§12.4), skog med stor biologisk mångfald, rik på arter och inte skadad (§8.3). Det är viktigt att definitionerna inte ger utrymme för godtyckliga bedömningar av enskilda handläggare, då osäkerhet kring hur en avverkningsplats kan komma att

värderas skulle kunna påverka viljan att ta ut biomassa för energiändamål. Definitionerna bör även samordnas med grannländerna så att de inte utgör administrativa hinder för handel med biobränsle.

Tydliggör vilken skog som omfattas av direktivet

Om det utformas särkrav för skogsråvara som används för energiändamål finns en risk att skogsägare av rädsla för att göra fel undviker att leverera råvara till biobränslen. Energiföretagen Sverige anser därför att det är av vikt att undanröja osäkerhet hos skogsägare om hur skogsråvara får användas. Energiföretagen förordar att skog som omfattas av restriktioner enligt förnybartdirektivet tydligt pekas ut av ansvariga myndigheter och förses med erforderligt skydd. Skyddet bör utformas som ett generellt skydd som gäller oavsett användningsområde för biomassan och inte som ett särkrav för bioenergi.

I sin rapport "Underlag för kostnadseffektivt genomförande av förnybartdirektivet – delredovisning, Dnr 2024/66" anger Skogsstyrelsen att "Verksamhetsutövarna behöver, i förekommande fall, deklarerat om skogstypen är urskog, gammal skog (så som gammal skog definieras i Sverige), samt om skogen har sådan hög biologisk mångfald som avses i förnybartdirektivet. Relaterat till pågående arbete med avskogningsförordningen bedöms även naturligt föryngrad skog behöva hanteras på liknande sätt." Det är oklart vad detta innebär. En viktig förutsättning för att skogsägare ska kunna deklarerat och klassificera skogen är att precisera definitionerna på ett sätt som är hanterbart även för de drygt trehundra tusen små skogsägarna i Sverige. Det innebär att myndigheterna bör vara de som bedömer vilka skogar som klassificeras som urskog, gammal skog eller skog som har hög biologisk mångfald, i stället för att lämna en övermäktig uppgift till skogsägarna.

Myndigheterna bör få adekvata resurser

Utan adekvata resurser till ansvariga myndigheter finns en risk att flöden av bränslen som är avgörande för försörjningstryggheten fördröjs eller förhindras. Myndigheterna bör därför få tillräckliga resurser för att kunna vägleda, stötta och informera både skogs- och energiföretag. Myndigheterna bör även i så stor utsträckning som möjligt ta fram underlag som biobränsleaktörer kan använda sig av i sina rapporter.

Undantag för biomassa från avverkning som gjorts av miljövårdshänsyn

Gallringar av skog, eller avverkning på grund av exempelvis barkborreangrepp eller avverkning av brandskadad ved sker även på Natura 2000-områden och andra områden med högt bevarandeskydd. Det innebär att biomassa som är lämplig för energiändamål kan komma från områden som definieras som otillåtna i förnybartdirektivet. Energiföretagen anser att biomassa från gallring och avverkning som genomförts som miljövårdande insatser eller av säkerhetsskäl ska kunna användas för energiändamål.

Effektiva rutiner för försäkringen

Ett vanligt förfarande idag är att hållbarhetskrav på bränslen förtydligas i avtal mellan leverantör och energiproducent. I avtalet kan även försäkringen om att

bränslet kommer från ett godkänt område anges. Om avtal kan användas som underlag för hållbarhetsbesked skulle det innebära en förenkling av administrationen.

Synpunkter på en ny reduktionsplikt

Energibranschen har behov av omfattande transporter i våra verksamheter i synnerhet för bränslen. Energiföretagen Sverige bejaktar därför en snabb och kostnadseffektiv omställning av transportsektorn och att fler energibärare räknas in i reduktionsplikten. Alla typer av flytande och gasformiga energibärare som används i transportsektorn bör behandlas teknikneutralt, så som HVO, FAME, etanol, bionaftha, biogas, el, vätgas och olika typer av flytande och gasformiga bränslen av icke-biologiskt ursprung.

5.2 Leverans av fossilfri el från publika laddningsstationer ska kunna användas för att uppfylla reduktionsplikt

Att erbjuda publik laddning kan vara en ekonomiskt utmanande verksamhet med låga marginaler. Elektrifieringen av vägfordonsflottan är ännu i tidigt skede och många laddaktörer gör stora investeringar i laddinfrastruktur som syftar till att möta framtidens laddbehov - som ökar i takt med att antalet elfordon blir fler. För både laddaktörer och kunder är den ekonomiska kalkylen avgörande för vilken takt som omställningen kommer att ha. Att överföra ekonomiska medel från den fossila delen av transportsektorn till den icke-fossila delen är därmed något som i grunden är positivt. Energiföretagen Sverige är därför positiva till förslaget att leverans av fossilfri el från publika laddningsstationer ska kunna användas för att uppfylla reduktionsplikten. Den tillkommande intäktströmmen för berörda laddaktörer kan antas ge positiva effekter för elektrifieringen av transportsektorn genom att antingen resultera i incitament för investeringar i ytterligare laddinfrastruktur, alternativt genom att skapa utrymme för prissänkningar för kunderna.

Öka reduktionsplikten i takt med att elkrediter skapas

När drivmedelsaktörer kan använda elkrediter från publik laddning för att uppfylla reduktionsplikten behövs mindre inblandning av biobränslen. Det finns därmed en risk att införandet av elkrediter i praktiken medför att Sverige klimatutsläpp ökar. Därför bör reduktionsplikten höjas (i relation till antalet elkrediter som skapas) så att andra klimatåtgärder inte minskar när elkrediterna införs.

Tydliggör vilken aktör som kan erhålla elkrediter

Det finns ofta många roller och aktörstyper som är delaktiga i värdekedjan för laddning, det kan till exempel handla om laddoperatör, laddtjänsteaktör, laddstationsägare. Hur dessa värdekedjor har etablerats och hur samarbetena ser mellan olika aktörer kan variera från fall till fall. Det behöver därför tydliggöras mer i detalj vilken aktörstyp som erhåller elkrediterna, vägledande för detta bör vara att elkrediter ges till den aktörstyp som gör investeringar i laddinfrastruktur. Det behöver också tydliggöras vilka laddstationer som definieras som publika i

detta sammanhang samt om även så kallade semi-publika laddstationer kan erhålla elkrediter.

Minimera administrativt arbete med enkla och kostnadseffektiva processer

Hantering och handel av elkrediter kommer innebära ett administrativt arbete för laddaktörerna, till exempel när det gäller energimätning och rapportering av mätvärden, registrering i Energimyndighetens system, försäljning av elkrediter etcetera. Detta administrativa arbete innebär kostnader som riskerar att urholka värdet av elkrediterna. Därför är det viktigt att kraven som ställs på hanteringen av elkrediterna beaktar den potentiella administrativa bördan och att de nya elkrediterna införs på ett sätt som blir så smidig som möjligt för aktörerna.

De laddaktörer som även säljer fossila drivmedel behöver inte sälja elkrediterna vidare till andra aktörer, de kan i stället kvitta elkrediterna mot den egna reduktionsplikten. Detta riskerar att skapa konkurrensfördel för dessa aktörer jämfört med andra laddaktörer som inte erbjuder drivmedelsförsäljning. Genom att skapa en enkel och kostnadseffektiv försäljningsprocess av elkrediterna kan denna potentiella konkurrensfördel minskas.

Möjlighet att aggregera elkrediter

Många laddaktörer innehar enbart ett mindre antal publika laddpunkter, för att det ska vara intressant för dessa aktörer att handla med små volymer av elkrediter behöver det skapas förutsättningar för tredjepartsaktörer att etablera sig på marknaden som kan aggregera elkrediter från flera laddaktörer och sälja vidare större volymer elkrediter till drivmedelsaktörer.

Utvärdera kompletterande styrmedel för att påskynda elektrifieringen

Elkrediter bedöms gynna elektrifieringen av transportsektorn. Det innebär dock samtidigt att vissa kostnader uppstår i den administrativa hanteringen av elkrediterna. Ett enklare, och troligtvis mer kostnadseffektivt, sätt att gynna elektrifieringen i transportsektorn är att i stället höja beskattningen av fossila drivmedel och sänka energibeskattningen av el. Det finns skäl att utvärdera sådana skattejusteringar oaktat införandet av elkrediter. I detta sammanhang är det beklagligt att regeringen inte har gått vidare med det tidigare remissförslaget från i våras om att slopa indexeringen av energiskatten på el.

Synpunkter på offentliggörande av uppgifter om datacenters energiprestanda

Energiföretagen tillstyrker att det införs kompletterande svenska regler gällande offentliggörande av information om datacenters energiprestanda och att Energimyndigheten utses som tillsynsmyndighet.

Viktigt att informationen tillgängliggörs för fjärrvärmeföretagen

Promemorian har ett alltför administrativt perspektiv på hur reglerna ska genomföras och vi saknar närmare resonemang om syftet med att tillgängliggöra informationen. Ett viktigt syfte bör vara att informationen tillgängliggörs för fjärrvärmeföretag som åläggs att ta vara restvärme från datacenters enligt artikel 26.6 i energieffektivitetsdirektivet från datacenter med en total

energitillförselnivå på över 1 MW, såvida det inte kan visas att det inte är tekniskt eller ekonomiskt genomförbart. Det är angeläget att informationen tillgängliggörs på ett lättillgängligt sätt för fjärrvärmeföretagen på Energimyndighetens hemsida eller motsvarande, för att kunna uppfylla detta krav i energieffektivitetsdirektivet.

Fortsätt använda begreppet datorhallar

Vad gäller begreppet "datacenters" avviker detta från tidigare använda begrepp i svensk lagstiftning. I lagen (1994:1776) om energi har begreppet "datorhallar" använts och det vore önskvärt om samma svenska begrepp används för samma slags verksamhet, där "datorhallar" torde vara ett bättre svenskt begrepp.

Åsa Pettersson
vd Energiföretagen Sverige